



OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Ajankohtaista liikuntatoimen kentässä 2/2022

Jakelu: kunnat

Sisällys

- Sote-uudistus: ohjeistusta ja tukea yhdyspintatehtävien valmisteluun
- Liikuntaneuvonta yhdyspinnoilla-ohjeistus
- Liikunnan, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen 2023
- Hyte-työ kunnassa: kunnan hyte-työryhmä
- Liikunta- ja liikkumisvaikutusten arviointi (LIVA)
- Liikuntatoimijoiden tilannekuva – selvitys koronasta palautumisesta, energiakriisin vaikutuksista ja muista ajankohtaisista asioista
- Syksyn 2022 Move!-mittausten tulokset julkaistaan 14.12.
- Liikkuvat- kokonaisuudesta tukea kuntien työhön
- Liikuntaraportti suomalaisten liikkumisesta julkaistu

Valtionavustuksia haettavissa 30.11. mennessä

- Liikunnallisen elämäntavan paikalliset kehittämisavustukset
- Seuratoiminnan kehittämistuki 2023

Muutokset viranhaltijoissa ja sähköposteissa

Sote-uudistus: Ohjeistusta ja tukea yhdyspintatehtävien valmisteluun

OKM on tuottanut ”Liikuntaneuvonta yhdyspinnoilla”- ohjeistuksen kuntien käyttöön sote-uudistuksen toimeenpanon valmistelussa. Ohjeistus lähetettiin kuntiin kesäkuussa, mutta ohjeistuksen jalkauttaminen ja toimeenpano jatkuvat edelleen. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023. Kuntaa ja hyvinvointialuetta koskevat yhteiset palvelut ja tehtävät vaativat valmistelua ja toimeenpanoa vielä pitkään aloituksen jälkeenkin.

Ohjeistuksessa keskitytään erityisesti liikuntaneuvontaan ja liikuntaneuvonnan palveluketjun varmistamiseen. Toisena tärkeänä asiana on soveltava liikunta, jossa on useita yhteisesti sovittavia hyvinkin erilaisia tehtäviä, palveluja ja vastuita.

Lisäksi Move!-mittauksiin liittyy merkittävässä määrin yhteisesti sovittavia vastuita ja toimenpiteitä, jotta mittaustuloksia hyödynnetään lasten ja nuorten toimintakyvyn ja sitä kautta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen välineenä.

Lisätietoja ylitarkastaja Sari Virta, sari.virta@gov.fi, puh. 0295 330 377

Liikuntaneuvonta yhdyspinnoilla- ohjeistus



OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Liikuntaneuvonta yhdyspinnoilla – ohjeistus sote-uudistuksen valmisteluun ja toimeenpanoon

- Liikuntaneuvonta osana elintapaohjausta
- Liikuntaneuvonnan palveluketjut
- Vastuunjako
- Mittarit; vaikutukset ja vaikuttavuus
- Kirjaaminen
- Soveltava liikunta
- Move!-mittaukset

Ohjeistus liikuntaneuvonnan koordinointiin sote-uudistuksen toimeenpanossa

<https://liikuntaneuvonta.fi/ajankohtaista/ohjeistus-liikuntaneuvonnan-koordinointiin/>

Liikunnan, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen 2023

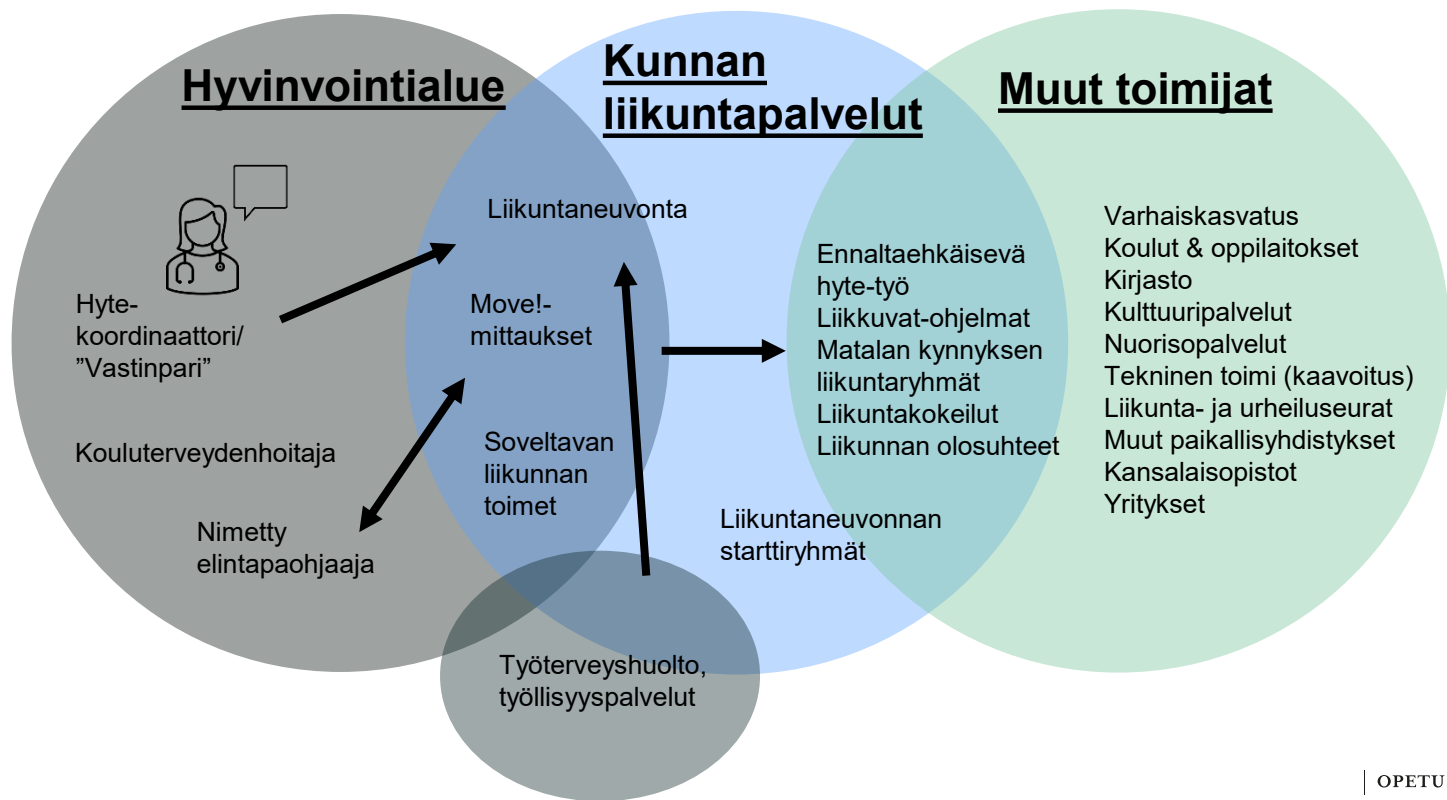
Sote-uudistus muokkaa liikunnan edistämistyötä sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä (hyte) kunnassa. Kunta vastaa edelleen asukkaidensa hyvinvoinnista ja terveydestä ja liikunta säilyy kunnan tehtävänä. Kunta tuottaa liikuntapalveluja ja mahdollistaa kuntalaisten liikkumista. Hyvinvointia edistetään mm. liikunnan keinoin.

Kunnassa tulee olla jatkossakin poikkihallinnollinen työryhmä, jossa käsitellään liikunnan/liikkumisen edistämistä (esim. hyte-työryhmä).

Liikunnan edistäminen, kuten myös hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen tulee olla jonkun henkilön vastuulla.

Hyte-työtä tulee myös tehdä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Kunnan ja hyvinvointialueen tulee muodostaa yhteinen tilannekuva asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden tilasta. Tässä työssä auttaa myös kunnan hyvinvointikertomus. Hyvinvointialue tuottaa alueellisen hyvinvointikertomuksen.

HYTE-työ kunnassa: Kunnan hyte-työryhmä



Liikunta- ja liikkumisvaikutusten arviointi (LIVA)

Tarve liikunta- ja liikkumisvaikutusten arvioinnin kehittämiseksi on nostettu esiin viime vuosina, muun muassa valtioneuvoston liikuntapoliittisessa selonteossa. Liikuntapolitiikan koordinaatioelimen alatyöryhmäksi asetettu *Liikunta- ja liikkumisvaikutusten arvioinnin kehittämistyöryhmä* valmisteli suunnitelman ja aineistot liikunta- ja liikkumisvaikutusten arvioinnin laajamittaisemmaksi integroimiseksi osaksi vaikutusten arviointiprosesseja kunnissa, hyvinvointialueilla ja valtionhallinnossa.

- Liikunta- ja liikkumisvaikutusten arvioinnin [infopaketti \(pdf\)](#)
- Liikunta- ja liikkumisvaikutusten arvioinnin tarkistuslistat kunnille, [word](#) / [pdf](#)
- Liikunta- ja liikkumisvaikutusten arvioinnin [kehittämistyöryhmän loppuraportti pdf](#)

Lue lisää (mm. tukiaineistot): <https://www.liikuntaneuvosto.fi/liva/>

Lisätietoja: erityisasiantuntija Saku Rikala, saku.rikala@gov.fi

Liikuntatoimijoiden tilannekuva – selvitys koronasta palautumisesta, energiakriisin vaikutuksista ja muista ajankohtaisista asioista

Keväällä 2020 toteutettiin [selvitys koronapandemian akuuteista vaikutuksista liikuntatoimialaan](#). Tuossa vaiheessa koronakriisin kokonaisvaikutuksia oli mahdotonta arvioida laaja-alaisesti.

Nyt syksyllä 2022, koronan on julistettu olevan pandemiana ohi. Vaikka epävarmuus koronan jatkosta on edelleen läsnä, tietoa tarvitaan siitä, miten liikuntatoimialalla on palaututtu pandemia-ajasta. Maailmanpoliittisten tilanteiden johdosta koronapandemian tilalle on tullut uusi kriisi, joka koettelee johdannaisvaikutuksineen myös liikuntatoimialaa. Energian hinta on noussut rajusti vuoden 2022 aikana, mikä vaikuttaa monien liikuntapaikkojen ylläpitokustannuksiin. Myös inflaatio vaikuttaa liikuntapalveluiden hintaan sekä kotitalouksien maksukykyyn ja sitä kautta liikunnan harrastamiseen.

Tietoa ja kokonaiskuvaa tarvitaan siitä, miten liikuntatoimiala tänä talvena voi. Valtion liikuntaneuvosto valmistelee yhteistyötahojensa kanssa selvitystä liikuntatoimijoiden tilannekuvasta. Selvitykseen liittyvä kysely lähetetään kuntien liikuntatoimille vastattavaksi tämän hetkisen tiedon mukaan tammikuussa 2023.

Lisätietoja: pääsihteeri Minttu Korsberg, minttu.korsberg@gov.fi

Syksyn 2022 Move!-mittausten tulokset julkaistaan 14.12.

Valtakunnalliset Move!-mittaukset toteutettiin jälleen tänä syksynä osana 5.- ja 8.-luokkalaisten liikunnanopetusta. Valtakunnallisessa tulosten keruussa saatiin kouluilta noin 107 000 oppilaan tulokset, mikä vastaa miltei 90 % kaikista kyseisten luokka-asteiden oppilaista. Tuoreen TEA-viisari tiedonkeruun mukaan kuntien liikunnasta vastaavista toimialoista lähes kaikki (97 %) seuraavat Move!-mittaustuloksia.

Move!-raportit:

- Koulukohtaiset tulosraportit lähetetään kouluille sähköpostitse marraskuussa.
- Kuntakohtaiset tulosraportit julkaistaan 14.12. verkkosivualustalta poimittavaksi. Tarkemmat tiedot kuntiin lähetetään kuntiin kirjaamoiden kautta. Lisäksi linkki verkkosivualustalle julkaistaan Opetushallituksen Move!-verkkosivuilla. Kuntakohtaiset Move!-tulosten mediaanitiedot julkaistaan myös liikuntaindikaattorit.fi -alustalla sekä THL:n Sotkanetissä.
- Hyvinvointialuekohtaiset tulosraportit julkaistaan kuntaraporttien tapaan 14.12. verkkosivualustalla.
- Valtakunnallinen raportti julkaistaan 14.12. verkkosivualustalla sekä Opetushallituksen Move!-verkkosivuilla.

Syksyn 2022 Move!-mittausten tulokset julkaistaan 14.12.

Monissa kunnissa on kehitetty toimenpiteitä Move!:n ympärille, kuten poikkihallinnollinen Move!-työryhmä sekä erilaisia tukitoimia Move!-tulosten johdosta. Tutustu esimerkiksi [Move!-ideamateriaaliin](#), joka tuotettiin OKM:n kehittämisavustusten rahoituksella vuosina 2020-2021 suurten kuntien hankkeessa.

Lue lisää: <https://www.oph.fi/fi/move>

Lisätietoja: pääsihteeri Minttu Korsberg, minttu.korsberg@gov.fi



Liikkuvat- kokonaisuudesta tukea kuntien työhön

Suomalaiset liikkuvat terveytensä kannalta liian vähän ja viettävät suurimman osan valveillaoloajastaan paikallaan. Paikallaanolo lisääntyy nuoremmista vanhempiin ikäryhmiin siirryttäessä ja liikkuminen vähenee sekä fyysinen kunto heikentyy. Vaikka vaikutukset eivät ole koko väestössä yksiselitteisiä, niin korona-aika näyttää vaikuttaneen eri-ikäisten liikkumiseen ja toimintakykyyn. Valtakunnallisten liikunnan edistämishojelmien eli **Liikkuvat-kokonaisuuden** avulla edistetään liikunnallista elämäntapaa eri ikä- ja väestöryhmissä. Ohjelmia rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö ja ohjelmien toteutukseen on haettavissa kehittämisavustuksia aluehallintovirastoista.”

”Liikkuvat-kokonaisuudella edistetään matalan kynnyksen liikkumismahdollisuuksia arjen toimintaympäristöissä, kuten päiväkodeissa, kouluissa, työpaikoilla ja ikäihmisten arjessa. Liikkuvat-kokonaisuuteen kuuluvat Liikkuva varhaiskasvatus, Liikkuva koulu, Liikkuva opiskelu, Liikkuva aikuinen, Liikkuva perhe ja Ikiliikkuja -ohjelmat. Ohjelmia koordinoivat mm. Opetushallitus, Likes Jyväskylän ammattikorkeakoulussa, Suomen Latu ja Ikäinstituutti.

Lue lisää: [Ohjelmat - Likes](#)

Liikuntaraportti suomalaisten liikkumisesta julkaistu

Raportissa kuvataan suomalaisten mitattua liikkumista, paikallaanoloa ja fyysistä kuntoa. Raportti pohjautuu UKK-instituutin viimeisimpien, vuosina 2018–2022 poikkileikkausasetelmissa toteutettujen väestötutkimusten aineistoihin. Lisäksi fyysisen kunnan tarkasteluissa on hyödynnetty Puolustusvoimien aineistoja ja koululaisten Move! -mittausten tuloksia. Raportti on jatkoa UKK-instituutin vuosina 2011 ja 2018 tuottamille yhteenvetoraportteille väestön liikkumisesta, paikallaanolosta ja kunnosta.

Raportin tulokset osoittivat, että suomalaiset viettivät suurimman osan valveillaoloajastaan paikallaan istuen tai makoillen. Paikallaanolo lisääntyi nuoremista vanhempiin ikäryhmiin siirryttäessä. Vastaavasti liikkuminen vähentyi ja fyysinen kunto heikentyi iän lisääntyessä. Työikäisten aikuisten liikkuminen näyttäisi vähentyneen hieman viime vuosien aikana. Korona-aika näyttääkin vaikuttaneen eri-ikäisten liikkumiseen ja toimintakykyyn.

UKK-instituutti toteuttaa väestötutkimuksia koululaisille, toisen asteen opiskelijoille, työikäisille aikuisille ja ikäihmisille neljän vuoden jaksoissa. Seuraava Liikuntaraportti, on tarkoitus tuottaa vuonna 2026. Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa väestötutkimuksia.

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164370>

Valtionavustuksia haettavissa 30.11. mennessä

Liikunnallisen elämäntavan paikalliset kehittämisavustukset

- Avustukset on haettavissa liikunnallista elämäntapaa edistäviin hankkeisiin vuodelle 2023. Avustuksen päätavoitteena on lisätä väestön liikuntaa ja fyysistä aktiivisuutta Suomessa koko elämänkulussa, erityisesti vähän liikkuvien keskuudessa.
- Avustukset haetaan aluehallintovirastoista.
- [Liikunnallisen elämäntavan paikalliset kehittämisavustukset – OKM – Opetus- ja kulttuuriministeriö](#)

Seuratoiminnan kehittämistuki 2023

- Seuratoiminnan kehittämistuki on tarkoitettu lasten ja nuorten liikuntaharrastuksen lisäämiseen sekä monipuolisen organisoidun liikunnan kehittämiseen.
- Avustusta voivat hakea liikuntaa ja/tai urheilua järjestävät paikalliset, rekisteröityneet yhdistykset.
- [Seuratoiminnan kehittämistuki \(seuratuki\) - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö](#)

Muutokset viranhaltijoissa ja sähköposteissa

Toisena hallinnollisena avustajana liikunnan vastuualueella on 1.9. aloittanut Lotta Melanen, puh. 0295 330 253, email. lotta.melanen@gov.fi

Liikunnan vastuualueen tehtävistä ja tekijöistä tiedot verkkosivuillamme:

[Liikunta - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö](#)

Opetus- ja kulttuuriministeriö on ottanut uudet gov.fi-sähköpostiosoitteet käyttöön 6.9.2021 alkaen. Muutoksen jälkeen kaikkien virkahenkilöiden sähköposti on muotoa etunimi.sukunimi@gov.fi

Sähköpostiuudistus koskee koko valtioneuvostoa. Myös ministeriön verkkosivujen osoite on muuttunut. Uudet sivut ovat osoitteessa www.okm.fi

Lisätietoja kuntakirjeen osalta:

ylitarkastaja Sari Virta
sari.virta@gov.fi

hallinnollinen avustaja Lotta Melanen
lotta.melanen@gov.fi

VN/29115/2022-OKM-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: